

P7_TA(2013)0384

Strategija notranje varnosti za EU

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 12. septembra 2013 o drugem poročilu o izvajanju strategije notranje varnosti EU (2013/2636(RSP))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 10. aprila 2013 o drugem poročilu o izvajanju strategije notranje varnosti EU (COM(2013)0179),
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 22. maja 2012 o strategiji notranje varnosti Evropske unije¹,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 11. junija 2013 o organiziranem kriminalu, korupciji in pranju denarja: priporočila za ukrepe in pobude, ki bi jih bilo treba sprejeti (vmesno poročilo)²,
- ob upoštevanju stockholmskega programa in akcijskega načrta za njegovo izvajanje (COM(2010)0171),
- ob upoštevanju strategije notranje varnosti Evropske unije, ki jo je sprejel Svet 25. februarja 2010,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 7. junija 2013 o določanju prednostnih nalog EU za boj proti hudim kaznivim dejanjem in organiziranemu kriminalu med leti 2014 in 2017,
- ob upoštevanju poročila Europolu o stanju in trendih na področju terorizma v Evropski uniji (TE-SAT) za leto 2013,
- ob upoštevanju ocene ogroženosti zaradi organiziranega kriminala in hudih kaznivih dejanj v EU (SOCTA) za leto 2013,
- ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije o oceni političnega cikla Evropske unije o hudih kaznivih dejanjih in organiziranemu kriminalu za obdobje 2011–2013 (SWD(2013)0017),
- ob upoštevanju členov 2 in 3(2) Pogodbe o Evropski uniji ter poglavij 1, 2, 4 in 5 naslova V Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),
- ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti njenih členov 6, 7, 8, 10(1), 11, 12, 21, od 47 do 50, 52 in 53,
- ob upoštevanju ustrezne sodne prakse evropskih in nacionalnih ustavnih sodišč, ki obravnava merilo sorazmernosti in potrebo po njegovi uporabi s strani javnih organov v demokratični družbi,

¹ Sprejeta besedila, P7_TA(2012)0207.

² Sprejeta besedila, P7_TA(2013)0245.

- ob upoštevanju sodb Evropskega sodišča za človekove pravice,
 - ob upoštevanju poročila posebnega poročevalca ZN za človekove pravice migrantov François Crépeauja, vključenega v študijo z dne 24. aprila 2013 z naslovom "Upravljanje zunanjih meja Evropske unije in njegov učinek na človekove pravice migrantov",
 - ob upoštevanju vprašanja Komisiji o drugem poročilu o izvajanju strategije notranje varnosti za Evropsko unijo (O-000068/2013 – B7-0213/2013),
 - ob upoštevanju člena 115(5) in člena 110(2) Poslovnika,
- A. ker Lizbonska pogodba nadaljuje Maastrichtsko pogodbo glede oblikovanja območja svobode, varnosti in pravice, in omogoča postavitev temeljev za razvoj varnostne politike EU in pripravo varnostne agende, skupne EU in njenim državam članicam, ki morata biti zasidrani v pravni državi in spoštovanju demokratičnih vrednot, javnih svoboščin, temeljnih pravic in solidarnosti ter podrejeni demokratičnemu nadzoru na evropski in nacionalni ravni; ker se to sidrišče nahaja v mednarodnih obvezah EU in njenih držav članic, zlasti tistih, ki izhajajo iz Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter iz paktov in konvencij ZN, katerih podpisnice so;
 - B. ker varnostne politike ne smejo biti usmerjene samo v kazenski pregon, ampak morajo zajemati tudi preprečevanje, ki je zlasti nujno v času, ko rastoče gospodarske in socialne neenakosti postavljajo pod vprašaj socialni pakt in zlasti uveljavljanje temeljnih pravic in javnih svoboščin;
 - C. ker je varnost evropskih državljanov na prvem mestu;
 - D. ker vse do sedaj države članice in Komisija niso v resnici obravnavale vseh posledic začetka veljavnosti Lizbonske pogodbe, in ker ima Evropski parlament posledično še naprej relativno obrobno vlogo v tem postopku, zlasti glede na ne vključevanje njegovih stališč o tej zadevi, predvsem v zvezi s potrebo po upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, v procesu sprejemanja odločitev¹;
 - E. ker je v strategiji notranje varnosti za obdobje 2010–2014 opredeljenih pet prednostnih področij, kjer lahko EU prispeva k dodani vrednosti, in sicer zaustavitev dejavnosti mednarodnih kriminalnih mrež in prispevanje k njihovem razbitju, preprečevanje terorističnih napadov, izboljšanje kibernetске varnosti, zagotovitev varnosti na zunanjih mejah ter povečanje odpornosti na naravne nesreče; ker je to strategijo mogoče izvajati samo, če zagotavlja prost pretok ljudi, varuje pravice migrantov in prosiincev za azil ter spoštuje vse mednarodne obveze EU in njenih držav članic;
 - F. ker drugo letno poročilo o izvajanju strategije notranje varnosti vsebuje potrditev, da je vseh pet ciljev še vedno istih, opis trenutnega stanja in doseženega napredka ter smernice za naprej;
1. obžaluje, da je drugo sporočilo Komisije z dne 10. aprila 2013 o izvajanju strategije notranje varnosti Evropske unije premalo kritično glede ukrepov, ki so bili izvedeni v

¹ Glej Resolucijo Evropskega parlamenta z dne 15. decembra 2010 o razmerah na področju temeljnih pravic v Evropski uniji (2009–2010) – učinkovito izvajanje po začetku veljavnosti Lizbonske pogodbe (UL C 169 E, 15.6.2012, str. 49).

okviru te strategije, in ponovno poudarja iste prednostne naloge kot v prvem sporočilu iz novembra 2010, pri čemer pa ne upošteva zlasti posledic vključitve Listine o temeljnih pravicah, ki se v večini določb ne nanaša samo na državljane EU, ampak na vse osebe, ki se nahajajo na njenem ozemlju;

2. je seznanjen z delom, ki je bilo opravljeno za vzpostavitev strategije notranje varnosti, ter z glavnimi načeli, ki vodijo to strategijo, katere namen je omogočiti vsem institucijam EU in državam članicam, da sodelujejo v prizadevanju za iste cilje; poudarja, da so svoboda, varnost in pravica cilji, za katere si je treba prizadevati sočasno, ter opominja, da je treba za uresničevanje svobode in pravice varnost vedno zagotavljati v skladu z načeli Pogodb in pravne države ter obveznostmi Unije na področju temeljnih pravic; meni, da bi se morali varnostni ukrepi EU osredotočiti na dejavnosti, ki preverjeno nižajo stopnjo kriminala in preprečujejo teroristične napade, izvajati pa bi jih bilo treba v skladu z načeli nujnosti, sorazmernosti in spoštovanja temeljnih pravic ter z ustreznim nadzorom in odgovornostjo;
3. poudarja, da notranja varnost ni izvzeta iz obveznosti EU in držav članic na področju temeljnih pravic, in je resno zaskrbljen nad tem, da so bili institucije EU ter organi držav članic in njihovi državljani pod tajnim nadzorom držav članic, tretjih držav in tretjih oseb in da so pri tem sodelovala zasebna podjetja; poziva institucije EU in držav članic, naj zadevo raziščejo in sprejmejo nadaljnje ukrepe; poudarja, da mora strategija notranje varnosti EU temeljiti na skupnem razumevanju, kaj je „notranje“ in kaj je „zunanje“, namenjena pa mora biti obrambi institucij EU, držav članic in njenih državljanov pred nezakonitim tujim nadzorom in nedopustnim vplivanjem in manipulacijo; poziva k izboljšanju varnosti in zaupnosti komunikacijskih in logističnih sistemov EU zaradi zaščite pred nadzorom s strani tretjih oseb ali tujim nadzorom; poudarja, da sta pravica državljanov do zasebnosti in varstva podatkov in pravica do dostopa do dokumentov in informacij temeljni evropski vrednoti in pravici, ki ju je treba ohraniti na vseh ravneh in v vseh forumih;
4. opozarja, da je Parlament zdaj polnopravni institucionalni akter na področju varnostne politike in ima zato pristojnost, da aktivno sodeluje pri določanju elementov in prednostnih nalog strategije notranje varnosti ter pri ocenjevanju instrumentov s tega področja, tudi z rednim pregledom izvajanja strategije notranje varnosti, ki ga skupaj opravljajo Evropski parlament, nacionalni parlamenti in Svet v skladu s členoma 70 in 71 PDEU;
5. meni, da je ustrezna analiza varnostnih groženj, ki jih je treba obravnavati, bistven pogoj za učinkovito strategijo notranje varnosti; opominja Komisijo na njeno zavezanost pripraviti medsektorskega pregleda naravnih tveganj in groženj, ki jih (hote ali nehote) povzroči človek, v EU; opominja Evropski svet na njegovo obveznost v skladu s členom 222 PDEU, da mora redno ocenjevati nevarnosti, s katerimi se sooča Unija, ter poziva Komisijo, naj predloži konkretne predloge o tem, kako bi bilo mogoče najboljše izvajati zgoraj navedene obveznosti, da se poveže sedanje razdrobljene in ozko usmerjene ocene groženj in tveganj na ravni EU in nacionalni ravni;
6. ugotavlja, da je učinkovitost Europol pri ocenjevanju in analiziranju terorističnih groženj in drugih kriminalnih dejavnosti v veliki meri odvisna od tega, ali so mu službe v državah članicah pripravljene posredovati informacije; predlaga, da se okrepijo zadolžitve držav članic glede sodelovanja z Europolom, s čimer bi se izboljšalo posredovanje informacij;

7. opozarja, da je ena večjih groženj za notranjo varnost EU organizirani kriminal, vključno z mafijami; z zadovoljstvom ugotavlja napredek, ki so ga države članice in Komisija dosegle v okviru političnega cikla EU o hudih kaznivih dejanjih in organiziranem mednarodnem kriminalu, ter poziva države članice k ponovnim prizadevanjem in dodelitvi ustreznih sredstev; meni, da je treba spodbujati skupne pravne standarde in operativne instrumente, kot so zablembe, evropski preiskovalni nalog in skupne preiskovalne enote; meni, da je treba okrepiti pravosodno in policijsko sodelovanje med državami članicami in EU ter državami zunaj EU in pri tem spoštovati mednarodne obveznosti in zakonodajo EU na področju temeljnih svoboščin in pravic, pravne države ter varstva osebnih podatkov in zasebnosti državljanov in prebivalcev EU, in poziva, da mora imeti Evropski parlament ključno vlogo pri oceni in opredelitvi notranje varnostne politike, saj ta močno vpliva na temeljne pravice vseh ljudi, ki prebivajo v EU; zato poudarja, da mora biti ta politika v pristojnosti edine evropske institucije, ki je neposredno izvoljena za opravljanje demokratičnega pregleda in nadzora politik EU v okviru območja pravice, varnosti in svobode;
8. na podlagi obstoječega sodelovanja med Evropskim parlamentom in nacionalnimi parlamenti ponovno poudarja svojo zamisel o "parlamentarnem političnem ciklu", ki bi bil natančno usklajen z letnim poročanjem Komisije na tem področju in bi se zaključil z letnim parlamentarnim poročilom o trenutnem stanju v zvezi s strategijo notranje varnosti;
9. meni, da je treba posebno pozornost nameniti boju proti nasilju nad otroki in ženskami;
10. pozdravlja dejstvo, da je bil boj proti nezakoniti trgovini z orožjem uvrščen med prednostne naloge EU za boj proti organiziranemu kriminalu; vendar pričakuje, da bo Komisija oblikovala splošno strateško usmeritev glede strelnega orožja, vključno z uporabo strelnega orožja za namene prepovedane trgovine, organiziranega kriminala in za teroristične namene;
11. obžaluje, da boj proti pranju denarja ni bil vključen kot ločena prednostna naloga EU v okviru boja proti organiziranemu kriminalu, kot je to predlagal Europol; je trdno prepričan, da so različne vrste organiziranega kriminala, kot so pranje denarja, okoljski kriminal ter korporacijski kriminal in korupcija, med seboj povezane in druga drugo krepijo, ter poziva Komisijo in Svet, naj boj proti korupciji in pranju denarja nemudoma opredelita kot prednostno nalogo;
12. poudarja, da je boj proti terorizmu prednostna naloga v okviru strategije notranje varnosti; opozarja, da je po podatkih Europa grožnja terorizma v EU resnična, vendar se pojavlja v zelo različnih oblikah; se sprašuje o prednostnih nalogah Unije na tem področju glede resničnega izvora terorističnih napadov; vztraja, da je treba dati večjo prednost politiki preprečevanja, sočasno s kazenskimi ukrepi; v zvezi s tem ugotavlja, da se je treba bolje osredotočiti, zlasti z dodelitvijo ustreznih finančnih in človeških virov, na ciljno usmerjene policijske ukrepe in obveščevalne službe, tako da bi lahko dejansko preprečili teroristične napade; ponovno opozarja na pomen preprečevanja financiranja terorizma in z zanimanjem pričakuje predlog za okvir pravosodnih in upravnih ukrepov, kot so zamrznitev sredstev osebam, osumljenim terorizma, v skladu s členom 75 PDEU; poziva Komisijo in države članice, naj primerno ocenijo naravo in obseg grožnje, ki jo predstavlja ponovni pojav nasilne politične radikalizacije; meni, da je ključno razviti mehanizme, ki omogočajo zgodnje prepoznavanje znakov takšne radikalizacije, in poziva

Komisijo in države članice, naj to upoštevajo, tudi v zvezi s preprečevanjem, na svojih področjih dejavnosti; izraža zaskrbljenost zaradi razvoja dejavnosti tako imenovanih posamičnih teroristov z državljanstvom EU ali državljanstvom države zunaj Unije, ki potujejo na področja, ki jih pretresajo spori, in se nato vrnejo na ozemlje EU, saj to pomeni nova tveganja, ki jih ni mogoče obravnavati z običajnimi metodami boja proti terorizmu; spodbuja izmenjavo primerov dobre prakse, da bi preprečili radikalizacijo mladih, in podpira predlagani projekt zbirke orodij EU v zvezi s tem; pričakuje, da bo ocena okvirnega sklepa o boju proti terorizmu upoštevala vse te parametre, in poudarja, da je treba bolje povezati obstoječe instrumente boja proti terorizmu;

13. poziva Komisijo, države članice ter ostale organe in institucije EU, naj temeljito preučijo razvoj nasilnih ekstremističnih gibanj v Uniji ter sprejmejo konkretne ukrepe za boj proti tovrstnim izbruhom nasilja;
14. poudarja, da ima zasebni sektor, zlasti finančna industrija, izjemno pomembno vlogo pri boju proti financiranju organiziranega kriminala in terorističnih dejavnosti, saj lahko odkriva primere goljufij, pranja denarja in drugih sumljivih transakcij ter poroča o njih; poudarja, da mora finančni sektor tesneje sodelovati z vladnimi agencijami, da bi opredelili vrzeli v sedanjih ureditvah in uporabili inovativne tehnike za obravnavo teh vprašanj; poudarja, da je izjemno pomembno razumeti, da je vsak učinkovit boj proti organiziranemu kriminalu in terorizmu odvisen od celovitega pristopa, ki vključuje vse interesne skupine na nacionalni ravni in na ravni EU;
15. meni, da bi bilo treba povečati odpornost kritične infrastrukture na naravne nesreče in nesreče, ki jih povzroči človek; obžaluje, da sedanja direktiva o varovanju evropske kritične infrastrukture (2008/114/ES¹) ni učinkovita, in poziva Komisijo, naj predlaga spremembo te direktive, da se poveča njena učinkovitost;
16. meni, da je treba opraviti statistično raziskavo tveganj naravnih nesreč, ki naj vsebuje seznam območij z največjim tveganjem, to pa bi morala biti podlaga za razvoj avtomatičnega sistema učinkovitega ukrepanja in pomoči za hiter odziv v nujnih primerih;
17. meni, da je nujno potreben odločen boj proti okoljskemu in gospodarskemu kriminalu ne glede na njegov izvor, saj posebej škodljivo vpliva na življenjske pogoje državljanov EU, zlasti v času krize;
18. pozdravlja objavo Komisije o pobudi glede tihotapljenja cigaret in z zanimanjem pričakuje njen razvoj;
19. ugotavlja, da je boj proti kibernetickemu kriminalu prednostna naloga v strategiji notranje varnosti; meni, da postaja kiberneticki kriminal vse resnejša grožnja za EU in da igra pomembno vlogo pri omogočanju drugih kriminalnih dejanj; poziva Komisijo, naj zagotovi dovolj sredstev za novi evropski center za boj proti kibernetickemu kriminalu, in poziva vse države članice, naj ratificirajo Konvencijo Sveta Evrope o kiberneticki kriminaliteti; opominja, da morata biti obdelava in zbiranje osebnih podatkov v okviru strategije notranje varnosti vedno v skladu z načeli EU o varstvu podatkov, zlasti glede potrebnosti, sorazmernosti in zakonitosti, ter z zakonodajo EU in ustreznimi konvencijami Sveta Evrope na tem področju; opozarja, da je treba posebno pozornost

¹ UL L 345, 23.12.2008, str. 75.

nameniti otrokom v digitalnem okolju, in na pomen boja proti otroški pornografiji; izraža podporo razširitvi Svetovnega zavezništva proti spolni zlorabi otrok na internetu;

20. ponovno poudarja, da je krepitev policijskega in pravosodnega sodelovanja v EU, med drugim prek Europol, Evropske policijske akademije (CEPOL) in Eurojusta, skupaj z zagotavljanjem ustreznega usposabljanja, ključnega pomena za ustrezno strategijo notranje varnosti in da mora vključevati pristojne organe v državah članicah ter institucije in agencije EU; meni, da se to sodelovanje ne sme omejiti na iskanje in priprtje oseb, osumljenih kriminalnih dejanj, ampak bi se moralo osredotočiti tudi na preprečevanje teh dejanj in preprečevanje njihove ponovitve; je seznanjen z ustreznimi predlogi Komisije, med drugim o reformi Eurojusta in predložitvi zakonodaje o ustanavljanju evropskega javnega tožilstva; opozarja, da je treba zagotoviti spoštovanje ločitve in neodvisnosti pristojnosti med pravosodnim in policijskim sektorjem;
21. izraža podporo ustanovitvi evropskega javnega tožilstva, da bi zlasti bolje zaščitili proračun Unije, in poziva Komisijo, naj nemudoma predstavi predlog;
22. obžaluje, da strategija notranje varnosti še vedno nima ustreznega "vidika pravice"; opozarja, da je treba v skladu s stockholmskim programom okrepiti medsebojno zaupanje, in sicer s postopnim razvojem evropske pravosodne kulture, ki bo temeljila na raznolikosti pravnih sistemov in enotnosti na podlagi evropskega prava; to mora vključevati spoštovanje pravne države, demokratičnih vrednot in človekovih pravic in ne sme biti omejeno le na pregon oseb, osumljenih kriminalnih ali terorističnih dejanj; poudarja osrednji pomen medsebojnega zaupanja kot pogoja, pod katerim je treba spodbujati pravosodno sodelovanje, ter meni, da je to zaupanje mogoče vzpostaviti le z uvedbo in ohranitvijo enakih standardov civilnih svoboščin in postopkovnih jamstev;
23. poudarja, kako pomembno je vzpostaviti celovito upravljanje meja, s katerim bi zagotovili enoten, varen in izjemno kakovosten nadzor zunanjih meja, obenem pa olajšali zakonite prehode zunanjih meja in spodbujali mobilnost v schengenskem območju; je zadovoljen, da je pred kratkim začel delovati schengenski informacijski sistem II, in poziva agencijo eu-LISA, naj zagotovi kakovostno operativno upravljanje novega sistema; pričakuje, da bo začel novi evropski sistem nadzorovanja meja (EUROSUR) v celoti delovati do konca leta 2014, in meni, da bo učinkovit instrument, ki bo prispeval k odkrivanju, preprečevanju in boju proti čezmejnemu kriminalu in nezakonitemu preseljevanju, pa tudi k varovanju in reševanju življenj migrantov; poudarja, da bi bilo treba natančno analizirati morebitni razvoj novih sistemov IT na področju preseljevanja in upravljanja meja, kot je na primer pobuda Pametne meje, zlasti glede na načela potrebe in sorazmernosti, sisteme pa na koncu razviti šele po sprejetju ustreznih pravnih instrumentov; posebej pozdravlja pred kratkim sprejet sporazum o schengenskem ocenjevalnem mehanizmu in poziva Komisijo, naj prevzame odgovornost in zagotovi visoko raven skladnosti s schengenskim pravnim redom po vsem schengenskem območju; poudarja, da bi morala biti ponovna uvedba nadzora na notranjih mejnih prehodih izreden ukrep, ki bi se uporabljal zgolj v skrajni sili, pri tem pa bi bilo treba upoštevati ne le varnostne vidike, pač pa tudi vpliv na mobilnost in svobodo gibanja; poudarja, da kadar se večje število državljanov tretjih držav preseli oziroma prečka zunanjo mejo, tega ne bi smeli samodejno obravnavati kot grožnjo javni politiki ali notranji varnosti; ponovno izreka močno podporo vstopu Bolgarije in Romunije v schengensko območje in poziva Svet, naj prav tako da soglasje temu vstopu, saj bo s tem spodbudil vzajemno zaupanje in solidarnost, ki sta osnovna pogoja za zagotavljanje visoke stopnje varnosti v EU;

24. poudarja pomen krepitve medsebojnega zaupanja med policijskimi silami, da bi spodbujali sodelovanje, skupne preiskovalne enote in izmenjavo informacij; s tem v zvezi opozarja, da je evropsko usposabljanje policijskih sil ključnega pomena;
25. meni, da morata opredelitev in izvajanje strategije notranje varnosti bolj upoštevati obstoječo interakcijo med notranjo in zunanjo razsežnostjo varnostne politike ter da morajo institucije EU in agencije, ki delujejo na področju pravosodja in notranjih zadev, v okviru obeh razsežnosti izvajati svoje naloge v popolni skladnosti z vrednotami in načeli zakonodaje EU in Listino o temeljnih pravicah; poziva Komisijo in države članice, naj prav tako ocenijo učinek strategije notranje varnosti na strategijo zunanje varnosti EU, tudi v zvezi z obveznostmi na področju spoštovanja in spodbujanja temeljnih svoboščin in pravic ter demokratičnih vrednot in načel, zapisanih v mednarodnih besedilih, konvencijah in sporazumih, katerih podpisnice so; obžaluje, da izvajanje načrta o poglobitvi vezi med SVOP in SVP iz leta 2011 ne poteka v skladu s predvidevanji, in poziva Evropsko službo za zunanje delovanje, naj pospeši dejavnosti v zvezi z njim;
26. opozarja, da se bo sedanja strategija notranje varnosti zaključila leta 2014; poziva Komisijo, naj začne s pripravo nove strategije notranje varnosti za obdobje 2015–2019, ki bo upoštevala začetek veljavnosti Lizbonske pogodbe in vključitev Listine temeljnih pravic v pravo Unije; meni, da bi morala ta nova politika temeljiti na poglobljeni, neodvisni zunanji oceni sedanje strategije in instrumentov in hkrati upoštevati prihodnje izzive, izvajati pa bi se morala po obsežnih posvetovanjih z interesnimi skupinami; poziva Svet, naj ustrezno upošteva prispevek Parlamenta v zvezi z novo strategijo notranje varnosti, preden jo bo sprejel;
27. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Komisiji, Svetu in nacionalnim parlamentom.